

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060307

DOM
2018-02-20
Stockholm

Mål nr
M 550-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2016-12-19 i mål nr M 2464-11, se bilaga A

PARTER

Klagande

ABB AB, 556029-7029
721 83 Västerås

Ombud: Advokat LV

Motpart

Länsstyrelsen i Kalmar län
391 86 Kalmar

SAKEN

Villkor avseende utsläpp av processavloppsvatten för ABB AB:s fabrik i Figeholm i Oskarshamns kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark och- miljööverdomstolen ändrar villkor 12 i mark- och miljödomstolens dom till följande lydelse:

12. Utsläpp direkt till recipient via sedimenteringsdammarna får endast ske när Figeholms avloppsreningsverk är förhindrat att ta emot processavloppsvattnet och då under längst 30 dygn per kalenderår. Tillsynsmyndigheten ska omgående informeras när sådant förfarande påbörjas och avslutas.

Dok.Id 1354616

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–15:00

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

ABB AB (bolaget) har i första hand yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska undanröja villkor 12 i den del som avser tidsbegränsningen 72 timmar per år. Förstahandsyrkandet kan kombineras med delegation till tillsynsmyndigheten vid avbrottsperioder om mer än 30 dagar i följd. I andra hand har bolaget yrkat att tidsbegränsningen ska ändras till 30 dygn per kalenderår.

Länsstyrelsen i Kalmar län har medgett såväl bolagets förstahandsyrkande som dess andrahandsyrkande. Om förstahandsyrkandet bifalls bör det kombineras med en delegation till tillsynsmyndigheten att sätta upp närmare åtgärder och villkor om det kommunala reningsverket inte kan ta emot processavloppsvattnet under en längre tidsperiod, förslagsvis en kalendermånad.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Bolaget har i huvudsak anfört följande:

Begränsningen enligt villkor 12 i mark- och miljödomstolens dom är oskälig och kommer att innebära produktionsstopp under längre eller kortare tider till följd av kraftig nederbörd eller annat skäl som gör att kommunen inte kan ta emot processavloppsvattnet och leda det till det kommunala avloppsreningsverket.

Prövotidsarbetet har bedrivits med framgång. Sammanfattningsvis innebär överledning av bolagets processavloppsvatten till det kommunala avloppsreningsverket i Figeholm inte endast mycket god rening av processavloppsvattnet, utan även en förbättrad rening av det kommunala avloppsvattnet. Synergieffekterna av sambehandling är högst påtagliga. Bolaget kan inte uppnå motsvarande reningseffekt med en egen reningsanläggning. Det kommunala avloppsreningsverket måste vid extrema förhållanden brädda avloppsvatten för bibehållande av funktionen i verket. För att inte bolagets vatten ska riskera att bidra till att kommunalt avloppsvatten bräddas, måste kommunen ha förutsättningar att tillfälligt stoppa överföringen från bolaget. I sådana situationer

måste bolaget kunna leda det förbehandlade processavloppsvattnet till recipienten, på motsvarande sätt som skett under många år, fram till att nuvarande prøvotidsredovisning påbörjades.

De erfarenheter som har inhämtats under prøvotiden visar tydligt att sambehandlingen av avloppsvattnen är till fördel för miljön, även med beaktande av att det stundtals förekommer avbrott i överföringen från bolaget till följd av höga nederbördsflöden. Beräkningar av effekten av en förlängd tid för utsläpp vid bolaget (mer än 72 timmar) visar t.ex. att om processavloppsvattnet leds ut vid bolaget under upp till 30 dygn blir utsläppen av samtliga parametrar fortfarande lägre vid sambehandling än vid behandling av bolagets processavloppsvatten i en separat reningsanläggning enligt bästa teknik. Icke-försämringskravet är väl uppfyllt vid sambehandling. Det är ett tillräckligt villkor att bolaget ska överleda processavloppsvattnet all tid som det kan tas emot av avloppsreningsverket, eller i vart fall att direktutsläpp får ske längst under 30 dygn per kalenderår.

Länsstyrelsen i Kalmar län har i huvudsak anfört följande:

Länsstyrelsen delar bolagets uppfattning att det blir en bra rening av bolagets processavloppsvatten i det kommunala reningsverket. Det ger en bra miljönytta även om tidsperioden som processavloppsvattnet inte kan tas emot i reningsverket överstiger 72 timmar. Länsstyrelsen bedömer därmed att man bör tillmötesgå bolagets yrkande och förlänga eller undanröja denna tidsbegränsning. Med hänsyn till den ekologiska statusen i Fågelöfjärden är det dock lämpligt att det finns någon form av begränsning eller möjlighet för tillsynsmyndigheten att förelägga om ytterligare åtgärder eller villkor om något skulle inträffa så att reningsverket inte kan ta emot bolagets avloppsvatten under en längre tidsperiod. Dessutom måste tillståndet och villkoren i detta kunna stå på egna ben.

Skrivelsen om tidsbegränsning kan förslagsvis ändras så att tidsbegränsningen blir mer generös i enlighet med bolagets andrahandsyrkande eller utgå helt och kombineras med att domstolen delegerar, med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken, till tillsynsmyndigheten att sätta upp närmare åtgärder och villkor för det fall det

kommunala avloppsreningsverket inte kan ta emot processavloppsvatten under längre tid, förslagsvis en kalendermånad i löpande följd.

REMISSYTTRANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Samhällsbyggnadsnämnden i Oskarshamns kommun har i huvudsak anfört följande: Nämnden stödjer bolagets yrkande om att tidsbegränsningen om 72 timmar per år ska utgå samt att länsstyrelsen delegeras att vidta eventuella åtgärder. Tekniska nämnden har redovisat att tiden när det kan vara kritiskt att ta emot bolagets avloppsvatten kan variera mellan 96 och 744 timmar per år under en 10-årsperiod. Av utredningen i målet framgår att samrening av avloppsvatten är att föredra eftersom det förbättrar reningsresultatet för båda avloppsströmmarna. Det framgår också att samrening medför miljönytta även om bolagets avloppsvatten inte kan tas emot upp till 30 dygn. Dock ska tillsynsmyndigheten informeras om när utsläpp sker via sedimenteringsdammarna och om det blir nödvändigt behöver tillsynsmyndigheten även få delegation för åtgärder.

Tekniska nämnden i Oskarshamns kommun har anfört att den står bakom bolagets yrkande och länsstyrelsens yttrande.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Frågan i målet rör ett slutligt villkor om utsläpp av bolagets processavloppsvatten när Figeholms avloppsreningsverk är förhindrat att ta emot det.

Som huvudregel bör rening ske vid föroreningskällan, men undantag kan göras när det är befogat. Att överleda bolagets avloppsvatten till Figeholms kommunala avloppsreningsverk för samrening har visats sig vara fördelaktigt ur miljösynpunkt och leder till mindre utsläpp än om respektive avloppsvatten renas var för sig vid källan. Det finns därför skäl att här göra undantag från den ovan nämnda huvudregeln.

Av den utredning som bolaget har presenterat i Mark- och miljööverdomstolen framgår att det finns skäl att ändra villkor 12, vilket parterna och samtliga remissinstanser är överens om.

Att undanröja tidsbegränsningen och lämna frågan om hur länge direktutsläpp via sedimenteringsdammarna får ske helt oreglerad är emellertid inte förenligt med miljöbalkens krav. Såväl bolaget som länsstyrelsen har föreslagit en konstruktion som går ut på att ett undanröjande av tidsbegränsningen kombineras med en delegation till tillsynsmyndigheten att sätta upp närmare åtgärder eller villkor för det fall det kommunala reningsverket inte kan ta emot processavloppsvattnet under en längre period.

Det är endast villkor av mindre betydelse som kan delegeras till tillsynsmyndigheten. Den konstruktion som har föreslagits av bolaget och länsstyrelsen skulle kunna medföra att, om överledning av något skäl inte är möjlig, allt utsläpp av processavloppsvatten skulle komma att regleras genom delegation till tillsynsmyndigheten. Utsläpp av bolagets processavloppsvatten kan därför inte anses vara ett villkor av mindre betydelse (jfr rättsfallet NJA 2005 s. 709). En delegation till tillsynsmyndigheten på det sätt som har yrkats i första hand kan därför inte komma i fråga.

Bolaget har i andra hand yrkat att tidsbegränsningen i villkor 12 ska ändras till 30 dygn per kalenderår. Av bolagets nu ingivna utredning framgår att samrening samt en förlängd tid för utsläpp vid bolagets anläggning via sedimenteringsdammarna till 30 dygn fortfarande är miljömässigt bättre än att bolaget uppför en egen reningsanläggning enligt bästa teknik. Det framgår vidare att ett sådant villkor som bolaget har yrkat i andra hand är miljömässigt acceptabelt samt rimligt och möjligt för bolaget att klara. Bolagets andrahandsyrkande ska därför bifallas och mark- och miljödomstolens dom ska ändras i enlighet med vad som framgår av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 2018-03-20

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, hovrättsrådet Gösta Ihrfelt, tekniska rådet Yvonne Eklund och hovrättsrådet Christina Ericson, referent.

Föredragande har varit Sara Bergdahl.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-12-19
meddelad i
Växjö

Mål nr M 2464-11

SÖKANDE
ABB AB

Ombud: Advokat LV

SAKEN

Tillstånd till utökad produktion vid ABB Figeholm; nu fråga om
prövotidsutredning, Oskarshamns kommun, Kalmar län

Avrinningsområde: 72/73 N: 6359450 E:593600 (SWEREF99 TM)

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslutar prövotiden i deldom den 25 november 2008 i
mål nr M 400-08 och föreskriver följande slutliga villkor för utsläppet av processav-
loppsvatten.

11. För överledning av processavloppsvatten till Figeholms avloppsreningsverk
samt för utsläpp direkt till recipienten via sedimenteringsdammarna får pro-
cessavloppsvattnets innehåll av kväve, fosfor, organiska och suspenderade
ämnen inte överstiga följande värden.

	Månadsmedelvärde	Årsvärde
Kväve	65 kg	625 kg
Fosfor	7 kg	65 kg
COD _{mätt på filtrerat prov}	6 000 kg	60 000 kg

Dok.Id 384772

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 130 E-post: mmd.vaxjo@dom.se www.vaxjotingsratt.domstol.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:00

För utsläpp via sedimenteringsdammarna till recipienten gäller även begränsningsvärdet 450 kg SÄ som månadsmedelvärde.

Villkoret är uppfyllt om minst tio av årets månadsmedelvärden innehållits.

12. Utsläpp direkt till recipient via sedimenteringsdammarna får endast ske när Figeholms ARV är förhindrat att ta emot processavloppsvattnet och då under längst 72 timmar per kalenderår. Tillsynsmyndigheten ska omgående informeras när sådant förfarande påbörjas och avslutas.
-

BAKGRUND OCH TIDIGARE BESLUT

Miljödomstolen vid Växjö Tingsrätt lämnade den 25 november 2008 i mål M 400-08 ABB AB (bolaget) tillstånd enligt miljöbalken att vid bolagets anläggning på fastigheten XXX, Oskarshamns kommun tillverka och vidareförädla presspan till en årlig mängd av 22 000 ton packade produkter.

I deldomen uppsköt domstolen med stöd av 22 kap 27 § miljöbalken under en provotid avgörandet av vilka slutliga villkor som ska gälla avseende utsläpp av processavloppsvatten, buller nattetid och omhändertagande av släckvatten, samt förelade bolaget att under provotiden genomföra de utredningar som angavs i domen.

Beträffande processavloppsvattnet föreskrevs följande. Bolaget ska under provotiden inhämta erfarenheter av flotationsanläggningen, inklusive slamhantering samt ev. behov av föravskiljare. Åtgärder som ev. installation av föravskiljare får vidtas under provotiden i samråd med länsstyrelsen. Förutsättningarna för att utnyttja befintliga sedimentationsdammar ska undersökas. Alternativa förfaranden med bolagets avloppsvatten såsom avledning till kommunalt reningsverk och ändrad utsläppspunkt medelst kort eller lång utsläppstub ska undersökas. Vidare ska en recipientundersökning genomföras för att få bättre klarhet i storleken på källbidragen till de inre delarna av Figeholmsfjärden. Vattenflöden, närsalthalter och organiskt material bör tas fram genom provtagning i åarna under en årscykel. Även dagvatten och bräddvatten samt utsläppen från det kommunala reningsverket bör ingå.

Under provotiden skulle följande provisoriska föreskrifter gälla:

P1. Utsläppen till vatten får som riktvärden och årsvärden inte överstiga

Total kväve 600 kg/år

Total fosfor 60 kg/år

COD 27 ton/år

SÄGFA 5 ton/år

samt som riktvärde och månadsmedelvärde inte överstiga 90 kg COD/dygn respektive 15 kg SÄGFA/dygn.

Redovisning av utredningarna vad gällde utsläpp av processavloppsvatten och buller nattetid skulle ske till miljödomstolen senast vid utgången av år 2010.

Mark- och miljödomstolen har i dom den 27 maj 2011 förlängt provotiden vad gäller utsläpp av processavloppsvatten till senast den 1 juli 2012, samt vad gäller buller till senast den 1 juli 2011.

Mark och miljödomstolen har i dom den 30 januari 2012 fastställt slutliga villkor för buller.

Mark- och miljödomstolen har därefter i deldom den 16 april 2013 ändrat provotidsförordnandet för utsläppet av processavloppsvatten enligt följande. Bolaget ska inom sex månader från det att denna deldom vunnit laga kraft anlägga och ta i drift en överföringsledning till det kommunala reningsverket i Figeholm för rening av brukets processavloppsvatten. Tidpunkten för idrifttagande av överföringsledningen ska anmälas till tillsynsmyndigheten och till mark- och miljödomstolen.

Under en provotid av 2 år från det att överföringsledningen tagits i drift ska bolaget utreda och därefter inom provotiden redovisa följande.

- Inverkan av temperaturen hos bolagets avlopp på behandlingseffektiviteten vid Figeholm ARV, särskilt under den varma årstiden.
- Inverkan av halten fiber och suspenderat material i processavloppsvattnet på överföringsledningen och på funktionen på Figeholm ARV.
- Påverkan av sambehandlingen på slutligt utsläpp från Figeholm ARV.
- Förslag till slutliga villkor för utsläpp till vatten dels via Figeholm ARV och dels för utsläpp via bolagets reningsdammar med respektive utan förbehandling med filtrering och flotation.
- Driftstekniska och ekonomiska konsekvenser av totalt driftstopp om processavloppsvatten inte kan överledas till Figeholm ARV vid högflöden och haverier.

Under provotiden ska den provisoriska föreskriften P1 i miljödomstolens deldom 2008-11-25 i mål M 400-08 gälla fram till dess att överföringsledningen tagit i drift. Därefter ska följande provisoriska föreskrift gälla.

P 2. För överledning (inklusive utsläpp via sedimenteringsdammarna) av processavloppsvatten ska följande värden gälla som riktvärden och månadsmedelvärden.

COD	70 kg/dygn
SÄ	15 kg/dygn
Fosfor	0,2 kg/dygn
Kväve	2 kg/dygn

Det totala utsläppet per år får högst uppgå till följande riktvärden.

COD	20.500 kg
SÄ	4.500 kg
Fosfor	65 kg
Kväve	625 kg

Om ett överskridande inträffar eller befaras skall ABB Figeholm omedelbart kontakta tillsynsmyndigheten och vidta åtgärder så att riktvärdet åter kan innehållas.

PRÖVOTIDSREDOVISNINGEN**Yrkanden**

Bolaget hemställer att mark- och miljödomstolen avslutar provotiden och fastställer slutliga villkor enligt följande förslag.

För överledning av processavloppsvatten till Figeholms avloppsreningsverk samt för utsläpp direkt till recipienten ska som begränsningsvärden gälla följande.

	Månadsmedelvärde	Årsvärde
Kväve	65 kg	625 kg
Fosfor	7 kg	65 kg
COD _{mätt på filtrerat prov}	6 000 kg	60 000 kg

För utsläpp via sedimenteringsdammarna till recipienten gäller även begränsningsvärdet 450 kg SÄ som månadsmedelvärde.

Begränsningsvärdena för månad är uppfyllda om minst tio av årets månadsmedelvärden innehållits.

UtredningarSambehandling

Bolaget har utrett huruvida miljömässiga fördelar uppnås vid sambehandling av ABB Figeholms avloppsvatten och avloppsvattnet från Figeholms kommunala avloppsreningsverk. En utvärdering gjordes under en period av 6,5 månader 2011-2012 och efter att avloppsvattnet permanent leds till Figeholms kommunala reningsverk har ett kontrollprogram löpt under ca 30 månader 2013-2016.

Sambehandling av industriella och kommunala avloppsvatten förekommer bara i enstaka fall i Sverige. En sådan behandling kan dock i vissa fall ha miljömässiga fördelar då industriella avloppsvatten ofta har hög temperatur (30-35 °C) medan kommunalt avlopp har låga temperaturer speciellt på vintern. Dessutom är kommunala avloppsvatten rika på närsalter medan industriavloppsvatten ofta har låga halter närsalter. Vidare är COD/BOD-kvoten ofta högre i industriavloppsvatten samtidigt som kontinuerlig produktion ger jämn belastning medan kommunala avloppsvatten uppvisar stor cyklisk variation av belastningen.

Under utvärderingsperioden med överledning av avloppsvatten från ABB till det kommunala reningsverket som sträckte sig från november 2013- april 2016 fungerade allt det praktiska på ett tillfredställande sätt bortsett från några korta perioder med pumphaveri och stopp. Driftspersonalen vid reningsverket har inte observerat

några nackdelar med sambehandlingen av avloppsvattnen. Under några korta perioder 2014 noterades dock förhöjda halter av suspenderat material till reningsverket. Detta berodde på att ABB under en period gjorde försök med att inte tillsätta flockningskemikalier till flotationen med resultat att halterna suspenderat material ökade i avloppsvattnet.

Under provperioden 2011-2012 visade de beräkningar som utfördes att COD utsläppen vid separat behandling av de två avloppsvattnen resulterade i ett utsläpp på knappt 30 ton medan beräknad COD vid sambehandling av de två avloppsvattnen resulterar i ett utsläpp av ca 15 ton/år. Motsvarande beräkning av utsläppen av kväve och fosfor resulterade i en minskning från ca 5 ton till ca 3 ton/år respektive ca 40 kg till ca 25 kg/år. Under perioden med utökat kontrollprogram 2013-2016 resulterade sambehandlingen i en reduktion på samma nivå av både organiskt material och närsalter.

Begränsningsvärdena för reningsverket, 15 mg BOD₇/l och 0,5 mg fosfor/l, innehålls med god marginal liksom de provisoriska villkoren för SÄ, fosfor och kväve i ABB:s processavloppsvatten. Det provisoriska villkoret för COD, 70 kg/dygn, överstegs under perioden och beräknades uppgå till 100 kg/dygn. Skulle villkoret för COD sättas högre är detta ovidkommande för utsläppen till recipienten då reningsverket har kapacitet att reducera utsläppen trots stor variation i belastningen av sanitärt kommunalt avloppsvatten. Således förbättrades utsläppsbilden under båda tidsperioderna då sambehandling skedde men det är svårt att avgöra om detta berodde på den högre temperaturen och/eller förbättrad flockning/nedbrytning.

Figeholms kommunala reningsverk belastades 2015 med drygt 1400 personekvivalenter och efter överledning av avloppsvatten från ABB Figeholm belastades verket med ytterligare ca 400 pe d v s totalt 1800-1900 pe. Om hela avloppsvattenvolymen vid full tillståndsgiven produktion vid ABB Figeholm i framtiden skall ledas till reningsverket bedöms belastningen komma att uppgå till ca 900 pe.

Tillförseln av närsalter via åarna beräknades till storleksordningen 9 ton kväve/år och 220 kg fosfor/år. Utifrån resultaten och beräkningarna av de sambehandlade vattnen uppgår bidraget årligen till storleksordningen 40 kg fosfor samt ca 4 ton kväve och en grov beräkning av tillförseln via dagvatten indikerade att tillskottet av fosfor uppgår till nivån 80 kg/år och kväve till 700 kg/år. Det relativa bidraget från ABB Figeholm och det kommunala reningsverket indikerar således att den samlade belastningen av COD är mindre än 5 % och närsaltbelastningen från de två avloppsvattnen uppskattas till nivån 12 % vad gäller fosfor samt ca 30 % vad gäller kväve (tabell 6).

Tabell 6. Beräknad belastning av organiskt material och närsalter på Fågelöfjärden samt reningsverkets procentuella bidrag till belastningen.

Parameter	Sörån och Norrån	Dagvatten	Reningsverket och ABB	Reningsverket och ABB % hidraa
COD _{Cr} ton/år	300	-	16	<5
Kväve kg/år	9 000	700	4 000	30
Fosfor kg/år	220	80	42	12

Sammanfattningsvis visar resultaten att en överledning av ABB:s processavloppsvatten till reningsverket totalt sett innebär minskade utsläpp av organiskt material och närsalter vid en gemensam behandling av de båda avloppsvattnen.

Utsläpp vid tillståndsgiven produktion

De beräknade utsläppen vid full produktion direkt från ABB Figeholm ligger med god marginal inom eller under intervallet för BAT AEL värdena på samtliga parametrar även vid den nu beräknade högre nivån för COD för avloppet. Enligt BAT AEL kriterierna kan således avloppet från ABB Figeholm släppas ut direkt i vattenrecipienten utan ytterligare rening. Efter behandling i Figeholm ARV ligger samtliga beräknade utsläppsvärden under det nedre värdet för BAT AEL utom det för COD.

Tabell 5.2 Beräknade utsläpp direkt från Figeholm vid tillståndsgiven produktion, motsvarande utsläpp efter Figeholm ARV samt BAT AEL värden för specialpapper

Utsläpp	Från ABB		Efter ARV		BAT-AEL
	kq(m ³)/år	kq(m ³)/ton	kq/år	kq/ton	kq(m ³)/ton
Flöde, m ³	235 000 ^{a)}	11			3,5 - 20 ^{b)}
Kväve (N), kg	415	0,02	190	0,009	0,015-0,4
Fosfor (P), kg	20	0,001	1,0	0,00004	0,015-0,04
COD, kg	58 500 ^{c)}	2,7 ^{c)}	11 690	0,53	0,3-5
BOD ₇ , kg	22 300	1	670 ^{d)}	0,03	-
SA, kg	6 100	0,28	610 ^{e)}	0,03 ^{e)}	0,1-1

a) Enligt ABB AB Figeholms ansökan om miljötillstånd 2008

b) Ej BAT AEL utan "allmänna BAT"

c) Mätt på filtrerade prover

d) 97 % BOD reduktion i Figeholm ARV

e) Beräknat från en antagen SÄ avskiljning av 90 %

Ett bruk för "specialpapper" definieras på följande sätt (se Kommissionens genomförandebeslut av den 26 september 2014 om fastställande av BAT-slutsatser för produktion av massa, papper och kartong, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU, Official Journal 2013-09-30):

"Ett bruk som tillverkar många olika pappers- och kartongkvaliteter för specialändamål (industriella och/eller icke-industriella) som kännetecknas av särskilda egenskaper, en relativt liten slutmarknad eller nischade användningsområden och som ofta är speciellt framtagna för en viss kund eller grupp av slutanvändare. Exempel på specialpapper är cigarrettpapper, filterpapper, metalliserat papper, termopapper, självkopierande papper, klisteretiketter, gjutbestruket papper, samt papper för gipskivor och specialpapper för vaxning, isolering, takbeläggning, asfaltering och andra specifika användningsområden eller behandlingar. Alla dessa kvaliteteter faller utanför de vanliga papperskategorierna."

Figeholms "papper" tillverkas för kunder som gör transformatorer och annan elektrisk utrustning och "pappret" skall ha mycket goda elektriskt isolerande egenskaper. Pappret tillverkas på en unik typ av pappersmaskin och med en ytvikt (vikt per ytenhet) som ligger långt över den för vanligt papper eller kartong.

Nu gällande provisoriska föreskrifter för utsläppen från ABB Figeholm (före behandling vid Figeholm ARV) visas i **Tabell 7.1**. Föreskrifterna omräknade till specifika värden (kg/ton produkt) utgående från tillståndsgiven produktion ligger för alla parametrar inom intervallet för BAT-AEL värdena och betydligt närmare det nedre värdet än det övre.

BAT AEL värdena skall gälla för ostörd drift medan begränsningsvärdena enligt svensk praxis gäller för all drifttid. Detta betyder att begränsningsvärdena kan ligga i övre delen av BAT AEL intervallet eller till och med över detsamma. De nu gällande provisoriska föreskrifterna för ABB Figeholm ligger som framgår av tabellen väl inom eller i något fall under BAT AEL värdena.

Tabell 7.1 Gällande provisoriska villkor för ABB Figeholms avlopp och BAT-AEL värden för specialpapper

Parameter	Provisoriska villkor, kg/år	Omräknat villkor, kg/ton a)	BAT-AEL, kg/ton nedre	BAT-AEL, kg/ton övre
Kväve	625	0,03	0,015	0,4
Fosfor	65	0,003	0,015	0,04
COD	20 500	0,9	0,3	5
SÄ	4 500	0,2	0,1	1

De provisoriska föreskrifterna omräknade till specifika tal vid tillståndsgiven produktion för jämförelse med BAT-AEL

Nuvarande utsläpp från ABB Figeholm före överledning till Figeholm ARV ligger väl inom BAT-AEL intervallet och beräknas komma att göra så även vid tillståndsgiven produktion. Efter behandling i Figeholm ARV beräknas utsläppen mätt på

alla parametrar ligga under den undre BAT AEL nivån utom för COD som beräknas ligga inom intervallet men nära den undre gränsen.

Alla erfarenheter från överledning av ABB Figeholms avlopp till Figeholm ARV är positiva och inga driftstörningar har kunnat härledas till överledningen. Kapaciteten hos Figeholm ARV är beräkningsmässigt tillräcklig för att hantera ABB Figeholms avlopp vid tillståndsgiven produktion, även beräknat med de högre värden för COD/BOD₇ som uppmäts under 2015. Detta under förutsättning att verket byggs ut till de 3 500 p.e. som verket har tillstånd till.

För överledning av ABB Figeholms avlopp till Figeholm ARV föreslås därför slutliga begränsningsvärden på årsbas enligt **Tabell 7.2** gälla. I tabellen visas även begränsningsvärdena omräknade till specifika tal (kg/per ton produkt) och motsvarande BAT AEL värden för specialpapper. Dessa specifika värden föreslås ej som villkor.

Det föreslagna begränsningsvärdet för COD ligger över de nu gällande provotidsföreskrifterna. Detta beror på att tidigare värden baserats på beräkningar efter att avloppet behandlats i trumfilter, mikroflotation och i fiberdammarna vilka senare även gav COD och BOD reduktion. Utsläppen efter att avloppet behandlats i Figeholm ARV kommer dock fortfarande att vara låga (se tabell 5.2). De föreslagna begränsningsvärdena ligger också med marginal inom BAT-AEL intervallet.

Tabell 7.2 Förslag till begränsningsvärden att gälla som årsvärden.

Begränsningsvärdet omräknat till kg/ton produkt redovisas också liksom motsvarande BAT AEL värden

Parameter	Begränsningsvärde	Per ton produkt a)	BAT AEL, kg/ton	
	kg/år		nedre	övre
Kväve	625	0,03	0,015	0,4
Fosfor	65	0,003	0,015	0,04
COD	60 000 b)	2,7	0,3	5

a) Ej förslag till villkor - beräknat från begränsningsvärden och vid tillståndsgiven produktion för jämförelse med BAT-AEL b) Mätt på filtrerat prov

Eftersom avloppets halt av suspenderat material redan är reglerat genom avtal mellan Figeholm ARV och ABB AB Figeholm lämnas inget förslag till begränsningsvärde för suspenderat material när avloppet avleds till Figeholm ARV. För suspenderat material gäller följande på månadsbas för avlopp från ABB AB Figeholm genom avtalet:

Halt suspenderade ämnen (SÄgf/a 1.6 µm):

Medelvärde för månad, 50 mg/l

Maxvärde för månad, 150 mg/l

Dessa värden för suspenderat material kräver att ABB Figeholms avlopp behandlas i trumfilter och flotation före överledning till Figeholm ARV. Även Figeholm ARV:s krav på suspenderat material enligt ovan ligger inom BAT-AEL intervallet.

Förslag till slutliga begränsningsvärden på månadsbas visas i **Tabell 7.3**. Värdena skall innehållas minst 10 månader av 12 per kalenderår. De föreslagna månadsvärdena omräknade till specifika värden baseras på en produktion av 2 200 ton per månad och ligger även de väl inom BAT-AEL intervallet. När avloppet leds till Figeholm ARV skall reningsverkets krav på innehåll av suspenderat material gälla (se ovan).

I de situationer då reningsverket till följd av t.ex. extrem nederbörd inte kan ta emot processavloppsvattnet, skall avloppet ledas via bolagets dammar till recipienten. De begränsningsvärden som redovisas i Tabell 7.3 skall då gälla och även begränsningsvärdet för SÄ som baseras på en SÄ-halt i avloppet på 30 mg/l.

Mätning och registrering av processavloppsvatten ska alltid ske. Provtagningspunkt och mätfrekvens definieras i kontrollprogrammet.

Tabell 7.3 Förslag till begränsningsvärden att gälla som månadsmedelvärde. Begränsningsvärdet omräknat till kg/ton produkt visas också liksom motsvarande BAT AEL värden

Parameter	Begränsningsvärde kg/månad	Per ton produkt kg/ton a)	BAT-AEL kg/ton	
			nedre	övre
Kväve	65	0,03	0,015	0,4
Fosfor	7	0,003	0,015	0,04
COD	6 000 b)	2,9	0,3	5
SÄ - endast vid direktutsläpp	450 c)	0,2	0,1	1

a) Ej förslag till villkor - beräknat från begränsningsvärden och vid tillståndsgiven produktion för jämförelse med BAT-AEL

b) Mätt på filtrerat prov

c) SÄ_{G/FA} – vid direktutsläpp från ABB Figeholm

INKOMNA YTTRANDE

Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, SMHI och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har avstått från att yttra sig i målet.

Länsstyrelsen i Kalmar län har inget att invända mot att processavloppsvatten från ABB AB i Figeholm släpps till det kommunala reningsverket med föreslagna villkor utifrån vad som beskrivs i ansökan.

Länsstyrelsen anser att domstolen bör överväga att tydligt tidsbegränsa utsläpp av orenat processavloppsvatten till recipient och att sätta upp tydliga separata villkor för utsläpp till recipient alternativt delegera möjligheten till tillsynsmyndigheten om behov skulle föreligga.

Det ska framgå av beslutet att bolaget ska anmäla omgående till tillsynsmyndigheten när utsläpp av processavloppsvatten sker direkt till recipient.

Länsstyrelsen anför vidare bl.a. följande. I EU Kommissionens genomförandebeslut finns uppsatta begränsningsvärden (BAT-AEL) för utsläpp till recipient (2014/687/EU). Verksamheten ligger inom det angivna intervallet även om de släpper ut vattnet orenat till recipient. En bedömning måste ändå göras utifrån lokala förutsättningar. Om utsläpp kommer att ske direkt till recipient mer än någon enstaka dag så bör ytterligare rening ske. Bolaget bör då använda sina interna reningsmöjligheter fullt ut såsom att föra avloppsvattnet genom fiberdammarna. Utsläppen till recipient ska inte öka utan minskas i den mån det är teknisk och ekonomiskt möjligt.

Av handlingarna framgår att det finns tillfällen då det kommunala avloppsreningsverket inte kan ta emot processavloppsvattnet från ABB. Ett exempel som ges är vid stor nederbörd. Det är oklart vid vilka fler situationer och händelser det kan bli aktuellt för Bolaget att släppa direkt till recipient. Bolaget bör också redovisa hur ofta och hur länge utsläpp till recipient förväntas ske.

Det är oklart hur mycket processavloppsvattnet kan renas i bolagets interna reningsanläggning innan utsläpp till recipient vid full produktion. Villkor för utsläpp direkt till recipient (om det sker mer än i undantagsfall) borde vara uppsatt utifrån bolagets interna reningsmöjligheter. Det bör således vara högre krav på rening om processavloppsvattnet släpps direkt till recipient jämfört med om det släpps för rening i ett externt reningsverk.

Vattenmyndigheten har, utifrån status i kustvattnet, beräknat vilka utsläppsminskningar av kväve och fosfor som behövs för att nå God ekologisk status 2027 i kustvattnet inkluderande Fågelöfjärden. Betinget (åtgärdsbehovet) gäller för hela kustområde Misterhult (kustområde 72/73) som sträcker sig från Figeholm i söder till Solstadström i norr. För detta kustområde har Vattenmyndigheten beräknat att utsläppen behöver minska med 400 kg fosfor och 11 ton kväve.

Att för en enskild verksamhet ha möjlighet att mer än tredubbla sina fosforutsläpp till recipient mot beräknade nivåer strider mot ovanstående resonemang. I tabell 5.3 i ÅF:s rapport, bilaga B, framgår att beräknade utsläpp av fosfor vid full produktion kommer att hamna på 20 kg. Att då ge tillstånd till att kunna släppa ut maximalt 65 kg fosfor per år direkt till recipient, vilket Bolaget yrkar på, är inte godtagbart. År 2015 släppte bolaget totalt c:a 8 kg fosfor till reningsverket, tabell 4.1 i bilaga B. I det föreslagna villkoret skulle det ges möjlighet att släppa 7 kg fosfor i månadsmedelvärde till recipient.

Samma resonemang som ovan bör föras vad gäller kvävevillkoret. Föreslaget villkor är 625 kg per år när det beräknade värdet vid full produktion hamnar på 415 kg.

Samhällsbyggnadsnämnden i Oskarshamns kommun tillstyrker ansökan om att avsluta provotiden och fastställa bolagets förslag till slutliga villkor.

Tekniska nämnden i Oskarshamns kommun har inget att erinra mot ansökan.

SÖKANDENS BEMÖTANDE

Inledningsvis vill ABB AB framhålla att bolagets förslag till villkor angivna i skrift 2016-06-21 även omfattar tillfälliga utsläpp till recipienten via bolagets sedimenteringsdammar. Ytterligare eller andra villkor är inte motiverade.

ABB har i provotidsredovisning och skrift utvecklat behovet av att kunna släppa ut processavloppsvatten, även för det fall vattnet från ABB till följd av extra ordinära omständigheter inte kan överledas till det kommunala avloppsreningsverket. Orsaken kan till exempel utgöras av extrema regn. Uppehåll i överföringen blir kortvariga. Någon tillkommande vattenreningsåtgärd kan inte tillgripas i den akuta situationen. Den omständigheten att avloppsvattnet temporärt leds ut via ABB:s sedimenteringsdammar, innebär emellertid en viss uppehållstid samt utspädning, utöver den behandling som sker i trumfilter och flotationsanläggning. För recipienten har det tillfälliga förfarandet endast marginell betydelse.

ABB har även tidigare redovisat olägenheter och kostnader för det fall processavloppsvattnet inte i den akuta situationen skulle kunna ledas ut via sedimenteringsdammarna. Förutom kostnader och produktionsförluster innebär ett framtvingat stopp att tillverkningslinjen måste tömmas och kvittblivning av råvara m.m. tillgripas. Onödiga stopp och starter bidrar dessutom till ökad miljöpåverkan. Det moment av "haverivillkor" som ingår i villkorsförslaget är väl motiverat och inte till olägenhet för miljön. Länsstyrelsens förslag bör ogillas.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har i deldom den 16 april 2013 funnit att bästa teknik till en rimlig kostnad för att rena processvattenutsläppet från ABB Figeholm är att överleda avloppsvattnet till Figeholms reningsverk. Härigenom erhålles synergiefekter och den totala belastningen på recipienten minimeras. Mark- och miljödomstolen anser i likhet med remissinstanserna att provotiden ska avslutas och begränsningsvärdena för överledning till reningsverket bör fastställas som slutligt villkor i huvudsak i enlighet med bolagets yrkande.

Den av bolaget valda och av domstolen fastställda lösningen innebär samtidigt att bolaget är beroende av att reningsverket kan ta emot avloppsvattnet. Extrema flödessituationer skulle kunna förhindra detta. Bolaget har därför argumenterat för att produktionen under sådana omständigheter ska kunna fortgå genom direktutsläpp via sedimenteringsbassängerna. Mark- och miljödomstolen anser emellertid att utsläpp direkt till recipient, via bolagets sedimenteringsdammar inte kan godtas för reguljär drift under helt oreglerad och obegränsad tid. Även om ett direktutsläpp skulle innehålla BAT-AEL och det handlar om undantagsfall och extrema situationer kan bolagets förslag till reglering medföra att utsläppen av kväve och fosfor ökar väsentligt, vilket inte kan anses förenligt med de allmänna hänsynsreglerna och icke-försämringskravet i vattendirektivet. Därför bör villkor föreskrivas som reglerar att direktutsläpp av förbehandlat processavloppsvatten via sedimenteringsdammarna inte få ske mer än maximalt 72 timmar per kalenderår och att tillsynsmyndigheten omgående informeras vid varje tillfälle.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV425)

Överklagande senast den 9 januari 2017.

Bengt Johansson

Carl-Philip Jönsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Bengt Johansson, ordförande, och tekniska rådet Carl-Philip Jönsson samt de särskilda ledamöterna Robert Rosenqvist och Anders Forserud.

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Hur man överklagar Mark- och miljööverdomstolens avgörande

Den som vill överklaga Mark- och miljööverdomstolens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Mark- och miljööverdomstolen.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till Mark- och miljööverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Mark- och miljööverdomstolens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Mark- och miljööverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rätts-tillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i Mark- och

miljööverdomstolen uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se